

ศึกษาวัฒนธรรมไทยโบราณจากภาษา

วิไลวรรณ ขมิษฐาพันธ์

ภาษาและสังคม เป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ ไม่มีสังคมปกติใดที่ไม่ใช้ภาษา และไม่มีภาษาใดที่ใช้กันอยู่ได้โดยไม่มีสังคมรองรับ ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของสังคมในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและความรู้จากสังคมยุคหนึ่งไปสู่สังคมอีกยุคหนึ่ง ถ้าปราศจากขงภาษาเสียแล้ว สังคมมนุษย์จะพัฒนาและเจริญสืบเนื่องมาอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้มิได้

เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ การศึกษาภาษาจึงเป็นวิธีเข้าถึงวัฒนธรรมหรือสังคมได้อย่างวิธีหนึ่ง ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ ฯลฯ ของคนในสังคม ภาษาสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคม วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี ทุกครั้งที่มีสิ่งใหม่ ความคิดใหม่ เหตุการณ์ใหม่ เกิดขึ้นในสังคม ก็จะมีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นในภาษากด้วยทุกครั้ง ทั้งนี้ก็เพราะคนในสังคมจะต้องใช้ภาษาพูดถึงหรือกล่าวถึงสิ่งใหม่ ๆ เหล่านั้น เช่น ในสังคมไทยปัจจุบันมีระบบการศึกษาที่แตกต่างไป การศึกษาในสมัยโบราณ ในภาษาก็มีคำศัพท์ทางการศึกษาขึ้นมาใหม่ ดังคำว่า อุดมศึกษา หน่วยกิจ ภูมิอศร ฯลฯ คำเหล่านี้ไม่มีอยู่ในภาษาไทยโบราณ และไม่อยู่ในภาษาไทยถิ่นที่อยู่นอกประเทศไทย

การศึกษาวัฒนธรรมไทยโบราณจากภาษาทำได้โดยการศึกษาและ เปรียบเทียบคำศัพท์โบราณของภาษาถิ่นต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาเดียวกัน คำศัพท์โบราณหมายถึงคำศัพท์ซึ่งมีใช้อยู่ในสังคมคนไทยโบราณ ซึ่งเป็นสังคมก่อนที่คนไทยจะย้ายถิ่นฐานแตกแยกออกเป็นสาขาย่างต่าง ๆ และคำศัพท์โบราณนี้ตกทอดมาจนถึงภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ในปัจจุบัน หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ เมื่อคนไทยต่างแยกย้ายออกจากสังคมโบราณนั้นได้นำเอาภาษาติดตัวไปด้วย ดังนั้นภาษาที่คนไทยนำติดตัวไปด้วยในขณะนั้นจึงเหมือนกัน แต่หลังจากที่แยกย้ายกันไปเป็นภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ แล้ว แต่ละภาษาถิ่นก็จะมีวิวัฒนาการของตนเอง ซึ่งจะแตกต่างกัน ดังนั้นวิวัฒนาการทางด้านเสียงก็ดี คำกัณฑ์ และประโยคก็ดี ถ้าเกิดหลังจากการแตกแยกเป็นสาขาย่างแล้ว ก็จะแตกต่างกันไปตามแต่ละถิ่น นอกจาก

อาจจะมีการขึ้น ซึ่งหลังจากแยกกันแล้ว มีโอกาสมาติดต่อกันอีก ซึ่งอาจทำให้กลับเป็น
วิวัฒนาการบางอย่าง เหมือนกันอีกได้

ดังนั้นถ้าเราพิจารณาถึงหน่วยทางภาษาต่าง ๆ ในภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่ง เราจะพบว่า
มีทั้งหน่วยซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาจากสังคมโบราณ และหน่วยซึ่งเกิดใหม่ขึ้นเป็นผลจากวิวัฒนาการ
เฉพาะถิ่น อะไรก็ตามที่เป็นสิ่งที่เกิดใหม่ก็จะมีแพร่หลาย อะไรที่เป็นมรดกตกทอดมาจากสังคม
โบราณก็จะแพร่หลายหรือมีอยู่ในภาษาถิ่นต่าง ๆ

โดยใช้หลักการของการแพร่หลายนี้ เราอาจศึกษาวัฒนธรรมหรือความเป็นอยู่ของ
คนไทยโบราณได้จากการศึกษาศัพท์โบราณ ในบทความนี้จะกล่าวถึงวัฒนธรรมหรือความเป็นอยู่
ในสมัยโบราณ ๓ เรื่อง

ความเชื่อโบราณ ศัพท์ด้านความเชื่อที่เก่าแก่ที่สุดได้แก่คำว่า "ขวัญ" คำ ๆ นี้
แพร่หลายมาก นอกจากภาษาไทยถิ่นในประเทศไทยแล้ว ภาษาไทยถิ่นในประเทศอินเดีย จีน และ
เวียดนาม ก็มีคำนี้เช่นกัน ในด้านความเก่า ความเชื่อนี้เชื่อว่าเก่ากว่าความเชื่อทางพุทธศาสนา
เสียอีก กล่าวคือ ศัพท์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่นคำว่า เณร ภิกษุ พระสงฆ์ วัด
สวด ฯลฯ แตกต่างกันไปตามภาษาถิ่นต่าง ๆ คนไทยในอินเดียเรียก "พระพุทธรูป" ว่า
"เจ้าพระ" เรียก "พระสงฆ์" ว่า "เจ้ามน" เรียก "เณร" ว่า "เจ้าช่าง" เรียก "วัด" ว่า
"เกียง" ฯลฯ การที่คนไทยถิ่นต่าง ๆ ใช้ศัพท์ทางพระพุทธศาสนาต่างกันก็เพราะ คนไทยนับถือ
ศาสนาพุทธหลังจากที่แตกแยกเป็นสาขาต่าง ๆ กันแล้ว ดังนั้นต่างถิ่นจึงต่างมีคำสำหรับใช้ใน
พระพุทธศาสนาเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับคำว่า "ขวัญ" ภาษาไทยทุกถิ่นมีคำว่า "ขวัญ" เหมือนกัน
แต่อาจออกเสียงวรรณยุกต์หรือเสียงควบต่างกันไปบ้าง เพราะเมื่อเวลาผ่านไปนาน การออกเสียง
ของแต่ละถิ่นก็จะเปลี่ยนไปจากเดิม และความหมายก็อาจมีวิวัฒนาการต่างไปจากเดิมด้วย

นอกจากมีคำว่า "ขวัญ" แล้ว แต่ละถิ่นยังมีคำในภาษาที่เกี่ยวข้องกับขวัญอีกมากมาย
เช่น ภาษาไทพม่าในอินเดีย มีคำว่า ขวัญมือ ขวัญตา ขวัญดี ขวัญร้าย ฯลฯ ภาษาไท
เมืองจีนมีคำกล่าวว่า "ตกขวัญตาย" ในภาษาไทยของเราเองก็มีคำเกี่ยวกับขวัญมากมาย เช่น
ขวัญอ่อน ขวัญตา เสียขวัญ ฯลฯ

ควบคู่ไปกับภาษาเกี่ยวกับเรื่อง "ขวัญ" ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ยังมีพิธีกรรมเกี่ยวกับการเรียกขวัญอีกด้วย จุดประสงค์ของพิธีกรรมนี้เหมือนกับในทุกภาษาถิ่น กล่าวคือ มีขึ้นเพื่อเรียกขวัญซึ่งหนีออกจากร่างกายให้กลับมามีชีวิตอยู่กับร่างกาย หรืออยู่กับเนื้อกับตัวตามเดิม เพื่อความสุข ความเจริญของเจ้าของขวัญ ในหนังสือ "อาหมบุญจัน" ซึ่งเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ของชาวไทอาหม ในรัฐสสสัม ประเทศอินเดีย มีข้อความบันทึกเกี่ยวกับพิธี "เรียกขวัญ" ของกษัตริย์อาหมในโอกาสต่าง ๆ กัน เช่น เมื่อทรงได้ชัยชนะจากสงคราม เมื่อขึ้นครองราชย์ เมื่อทรงประหาร ฯลฯ

การที่ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลกัน และไม่เคยติดต่อกันมาเป็นเวลานานร้อย ๆ ปี แต่มีคำเกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมเหมือนกัน ย่อมเป็นสิ่งแสดงว่า ความเชื่อและพิธีกรรมนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสมัยสังคมไทโบราณก่อนที่จะแตกออกเป็นไทสาขาต่าง ๆ

การจัดลำดับลูก ในหนังสือกฎหมายตามสามดวง ซึ่งเป็นหนังสือกฎหมายของสมัยอยุธยา เล่มที่ ๒ พระไอยการบานผแนก กำหนดการแบ่งลูกชายหญิงที่เกิดจากพ่อแม่ ทั้งที่เป็นทหาร พลเรือน และทาส ไว่ต่าง ๆ กัน เช่น ถ้าทั้งฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่เป็นพลเรือน และมีลูกเป็นชายล้วน ให้แม่ได้คนที่ ๑, ๓, ๕, ๗, ๙, และ ๑๑ ในกฎหมายตรา ๓ ดวงมิได้ใช้คำว่า คนที่ ๑ คนที่ ๓, ๕ ฯลฯ แต่ใช้คำว่าเฉพาะบอกลำดับลูกชายและลูกสาว ดังมีรายละเอียดดังนี้ (จากหน้า ๑๓, ๑๔)

	ลูกชาย	ลูกสาว
คนที่ ๑ เรียกว่า	อ้าย	เอื้อย
คนที่ ๒ เรียกว่า	พี่	อี
คนที่ ๓ เรียกว่า	สาม	อาม
คนที่ ๔ เรียกว่า	โต	โอ
คนที่ ๕ เรียกว่า	จัว	ฮัว
คนที่ ๖ เรียกว่า	ลด	อก

	ลูกชาย	ลูกสาว
คนที่ ๗ เรียกว่า	เจด	เอก
คนที่ ๘ เรียกว่า	แปด	แอก
คนที่ ๙ เรียกว่า	เจ้า	เอา
คนที่ ๑๐ เรียกว่า	จ้ง	อ้ง
คนที่ ๑๑ เรียกว่า	นิง	-
คนที่ ๑๒ เรียกว่า	สอง	-

ที่พระนครศรีอยุธยา ในตัวเมืองมีเจดีย์อยู่ ๓ องค์ มีชื่อเรียกว่า เจดีย์เจ้าอ้าย เจดีย์เจ้ายี่ และเจดีย์เจ้าสาม ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นเจดีย์ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่กษัตริย์สามพระองค์ซึ่งเป็นพี่น้องกัน ชื่อเจดีย์ดังกล่าวผู้ก็นับว่าเป็นอนุสรณ์ทางภาษาที่ทิ้งไว้ให้เราเห็นว่าคนไทยสมัยก่อนใช้คำบอกลำดับชื่อลูก นอกจากนั้นก็ยังมีนิตานพื้นบ้านที่ชาวบ้านเล่าสู่กันฟัง ในนิทานเหล่านี้ เราจะพบว่า ลูกสาวมีชื่อต่าง ๆ เช่น นางเอื้อย นางอี นางอ้าย เหล่านี้ เราก็คอาจกล่าวได้ว่าเป็นร่องรอยของการใช้คำบอกลำดับลูกสาวอีกเช่นกัน

เท่าที่ทราบ ไม่มีภาษาถิ่นในประเทศไทยภาษาใดที่ยังปรากฏใช้คำบอกลำดับลูกครบตามในหนังสือกฎหมายตราสามดวง ที่มีใช้กันอยู่บ้างนั้น ความหมายของคำก็ต่างออกไป เช่น คำว่า "อ้าย" มีหลายภาษาถิ่นใช้เรียกผู้ชาย โดยสื่อความหมายเท่ากับคำว่า "พี่" แต่ในบางภาษาถิ่นคำ ๆ นี้ใช้เป็นคำนำหน้าชื่อผู้ชาย ในทำนองเดียวกันกับที่คำว่า "อี" ใช้หน้าหน้าชื่อผู้หญิง

ภาษาไทยถิ่นที่ยังใช้คำบอกลำดับชื่อลูกอย่างครบทุกคน คือ ภาษาไทพากะ ซึ่งปัจจุบันใช้พูดกันอยู่ในรัฐฮัสซัม ประเทศอินเดีย ในภาษาถิ่นนี้ชื่อของทุกคนจะต้องมีคำบอกลำดับลูกนำหน้า และใช้เหมือนกับเป็นส่วนหนึ่งของชื่อ เช่น ถ้าถามว่าคนนั้นชื่ออะไร จะได้คำตอบว่า เยหอม อีคำ อ้ายเคน จีแสน ฯลฯ ซึ่งพยางค์แรกของแต่ละชื่อคือ คำบอกให้ทราบว่าคนนั้น เป็นลูกสาวหรือลูกชายคนที่เท่าใด คำบอกลำดับลูกของภาษาไทพากะมีดังนี้ (ในที่นี้เขียนด้วยอักษรไทย เสียงวรรณยุกต์จึงต่างไปจากภาษาไทพากะบ้าง)

	ลูกชาย	ลูกสาว
คนที่ ๑	อ้าย	เย
คนที่ ๒	จี่	อี
คนที่ ๓	สาม	อาม
คนที่ ๔	ใส	อาย
คนที่ ๕	โงว	โอก
คนที่ ๖	นุก	เอด
คนที่ ๗	นาก	อาด
คนที่ ๘	นุก	

อีกภาษาถิ่นหนึ่งที่ยังมีคำบอกลำดับชื่อลูกครบจำนวนทุกคน คือ ภาษาไทคำตี้ ซึ่งเป็นภาษาไทที่ใช้พูดกันอยู่ในรัฐฉลัม ประเทศอินเดีย อีกเช่นกัน แต่ถิ่นนี้มีได้ใช้คำเหล่านี้หน้าชื่อเหมือนภาษาไทพากะ คำบอกลำดับลูกของภาษาไทคำตี้มีดังนี้ คือ

	ลูกชาย	ลูกสาว
คนที่ ๑	อ้าย	เย
คนที่ ๒	จี่	อี
คนที่ ๓	สาม	อาม
คนที่ ๔	ใส	อาย
คนที่ ๕	โง	วอ
คนที่ ๖	นุก	อก
คนที่ ๗	จิด	เอด
คนที่ ๘	-	แอต อาด

การที่ภาษาไทยต่างกันมีการใช้คำคล้ายกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นภาษาถิ่นที่ไม่เคยมีการติดต่อกันมานานแล้วนี้ เราอาจสันนิษฐานได้ว่า คำที่ใช้คล้ายกันนี้เป็นคำดั้งเดิมที่ใช้อยู่ในสังคมไทโบราณก่อนที่จะภาษาไทยถิ่นดังกล่าวนี้จะแยกตัวออกมา ถ้าคำบอกเล่าดับลูกเป็นคำที่มีอยู่ในสังคมโบราณ คำเหล่านี้ก็เป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่าสังคมไทโบราณมีการบอกเล่าดับลูก ซึ่งมีลักษณะเหมือนสังคมของภาษาจีนและภาษาในตระกูลทิเบตอื่น ๆ สิ่งนี้แสดงว่า เรามีลักษณะทางวัฒนธรรมโบราณบางอย่าง คล้ายคนจีนและคนในกลุ่มภาษาตระกูลทิเบตอื่น ๆ

การนับปี ถ้าเราอ่านตำนานพื้นเมืองของเชียงใหม่ หรือของทางภาคอีสาน เราจะเห็นว่า เป็นธรรมเนียมของการบันทึกที่จะต้องระบุชื่อปีและศักราชไว้ก่อนที่จะบันทึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ดังตัวอย่างจากตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ดังนี้

"ปีกดสง้า ศักราชได้ ๘๗๒ ตัว ชาวไท้ผู้ชื่อว่า ชะลาโห บ้อยถือพลศึก มาตกเมืองแพร่เล่าหมื่นสามล้าน"

"ปีกาบสัน ศักราช ๘๘๖ ตัว น้ำหลายน้ำถ้วม เชียง เรือกคนมาเข้ากาดยังช่วงศรีภูมิ คนดิกน้ำตายมากนัก"

"ปีกดยี่ ศักราช ๘๙๒ ตัว ไฟไหม้โรงหลวงเจ้าพระยาเมืองแก้วสร้างนั้น เสีย

คำว่า ปีกดสง้า ปีกาบสัน และปีกดยี่ นี้ ก็ปรากฏใช้ในทางภาคอีสาน เช่นกัน และในปัจจุบันยังมีผู้เก่าแก่ของคนไทยบางกลุ่ม เช่น ลาวเวียง ที่ยังรู้จักระบบการเรียกชื่อปีเช่นนี้คือ

นอกประเทศไทยก็ยังมีคนไทผู้เก่าแก่ที่ยังนับปีเหมือนกับที่ใช้ในตำนานทางเหนือและทางอีสานอยู่ ที่รัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย คือ คนไทพาเกและคนไทคำตี้ นอกจากคนไท ๒ กลุ่มนี้แล้ว คนไทอาหมก็ใช้ด้วยเช่นกัน ดังปรากฏในบันทึก "อาหมบุรินจิ" ซึ่งเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ของคนไทอาหม การนับปีและนับวันของคนไทในรัฐอัสสัม ทั้งไทปัจจุบันและไทโบราณ (อาหม) ใช้ชื่อเหมือนกัน คือ ทั้งหมดมี ๖๐ ปีหรือ ๖๐ วัน

ชื่อปีของคนไทอาหมมีดังนี้ (จากหนังสือ Ahom Lexicons - ภาษาไทอาหม)

มีเสียงวรรณยุกต์อะไรบาง)

กบ	ดาบ	ราย	เมอง	เปลิก	กัต	จุก	รวง	เต่า	กา
เจอ	เป้า	จี	เหมา	สี	เจอ	สิงา	มุด	จาน	เร้า
มิด	เก้อ	เจอ	เปล้า	จี	เหมา	สี	เจอ	สิงา	มุด
จาน	เร้า	มิด	เก้อ	เจอ	เปล้า	จี	เหมา	สี	เจอ
สิงา	มุด	จาน	เร้า	มิด	เก้อ	เจอ	เปล้า	จี	เหมา
สี	เจอ	สิงา	มุด	จาน	เร้า	มิด	เก้อ	เจอ	เปล้า
จี	เหมา	สี	เจอ	สิงา	มุด	จาน	เร้า	มิด	เก้อ

จากตารางที่เห็นนี้ ชื่อปีต่าง ๆ ของภาษาอาหมจะมี ๖๐ ปี เช่น กบ เตอ กบมิด กบจาน กบสิงา กบสี กบจี ดาบเปล้า ดาบเก้อ ดาบเร้า กามุด กาดเปล้า เป็นต้น คำแรกเป็นคำบอกศักราช ส่วนคำหลังเป็นชื่อปี มีทั้งหมด ๑๒ ปี คือ เจอ เปล้า จี เหมา สี เจอ สิงา มุด จาน เร้า มิด และ เก้อ

คำเรียกชื่อปีของภาษาไทพากะก็ไม่ต่างจากภาษาไทอาหมมากนัก ดังนี้ (เนื่องจากเราไม่สนใจเรื่องเสียงวรรณยุกต์ในที่นี้ จึงขอเขียนคำไทพากะได้ด้วยตัวอักษรไทยแทนอักษรแทนเสียง)

กับ	นับ	ฮ้าย	เมอง	เปือก	กัก	คุด	โห่ง	เต่า	ก้า
เจ้อ	เป่า	จี	เหม่า	สี	เล่อ	สีงา	หมุด	สัน	เฮา
มิด	เก่อ	เจ้อ	เป่า	จี	เหม่า	สี	เล่อ	สีงา	หมุด
สัน	เฮา	มิด	เก่อ	เจ้อ	เป่า	จี	เหม่า	สี	เล่อ
สีงา	หมุด	สัน	เฮา	มิด	เก่อ	เจ้อ	เป่า	จี	เหม่า
สี	เล่อ	สีงา	หมุด	สัน	เฮา	มิด	เก่อ	เจ้อ	เป่า
จี	เหม่า	สี	เล่อ	สีงา	หมุด	สัน	เฮา	มิด	เก่อ

และวิธีการเรียกชื่อปีและศักราชของตำนานทางภาคเหนือและภาคอีสาน ก็ใกล้เคียงกับของไทยอาหมและไทพวเกที่กล่าวมาแล้วเช่นกัน คือ

กาบ	ฮับ	ฮวาย	เม้ง	เปลึก	กด	กด	ฮ้วง	เต่า	กา
ไจ้	เป้า	ยี้	เหม้า	สี	ไต้	สีง้า	มด	สัน	เร้า
เล็ด	ไค้	ไจ้	เป้า	ยี้	เหม้า	สี	ไต้	สีง้า	มด
สัน	เร้า	เล็ด	ไค้	ไจ้	เป้า	ยี้	เหม้า	สี	ไต้
สีง้า	มด	สัน	เร้า	เล็ด	ไค้	ไจ้	เป้า	ยี้	เหม้า
สี	ไต้	สีง้า	มด	สัน	เร้า	เล็ด	ไค้	ไจ้	เป้า
ยี้	เหม้า	สี	ไต้	สีง้า	มด	สัน	เร้า	เล็ด	ไค้

นอกจากนี้ภาษาไทย Yay ในเวียดนามทางเหนือ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศจีน ก็มีคำเรียกชื่อปี ๑๒ ปี คล้าย ๆ กัน ศาสตราจารย์ William Gedney ได้เก็บข้อมูลมาเมื่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ดังนี้

- | | | |
|-------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|
| 1. pi ¹ say ³ | 2. pi ¹ pyaw ³ | 3. pi ¹ nan ⁴ |
| 4. pi ¹ maw ³ | 5. pi ¹ si ⁴ | 6. pi ¹ oi ⁴ |
| 7. pi ¹ oa ⁶ | 8. pi ¹ fat ⁴ | 9. pi ¹ oan ¹ |
| 10. pi ¹ ru ⁶ | 11. pi ¹ oit ³ | 12. pi ¹ kay ⁶ |

ส่วนในประเทศจีนทางใต้ของไกวโจว มีภาษาไท Ddoi ซึ่ง ศาสตราจารย์ Gedney ได้กล่าวว่า Doutreligne ได้เก็บข้อมูลชื่อไว้ ๑๒ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ มีดังนี้

- | | | |
|----------|----------|----------|
| 1. chaeu | 2. piao | 3. nien |
| 4. mao | 5. chi | 6. seu |
| 7. sa | 8. fat | 9. san |
| 10. rou | 11. ceut | 12. kaeu |

(ผู้เก็บข้อมูลเป็นนักมานุษยวิทยา มิใช่ นักภาษาศาสตร์)

ถ้าเราเปรียบเทียบคำดังกล่าวนี้ของภาษาไทถิ่นทั้ง ๔-๖ แห่งนี้ จะเห็นได้ว่า มีความคล้ายคลึงกันมาก และอาจบอกได้ว่ามาจากแหล่งเดียวกัน ภาษาไทอาหมซึ่งเป็นภาษาเขียนมีอายุกว่า ๗๐๐ ปี ได้ใช้ชื่อปีเหล่านี้ในการจดบันทึกประวัติศาสตร์มาโดยตลอด เราอาจสันนิษฐานได้ว่า ชื่อปี ๑๒ ปีนี้ เป็นชื่อปีเก่าแก่ที่คนไทสมัยโบราณใช้อยู่ได้โดยดูจากเสียงเทียบในคำว่า ใจ์ ได้ และ เจ้า จากภาษาไทยในประเทศไทย เจอ เก้อ และ เจ้า ในภาษาไทอาหม เจ้อ เก้อ และ เฮา ในภาษาไทพากะ และ say³ kay⁶ ru⁶ ในภาษา yay ใน ๒ คำแรก ภาษาไทยใช้สระ ไ- ส่วนภาษาไทในอินเดียนใช้สระ เ-อ และภาษา yay ใช้ ay ซึ่งเสียงเทียบ (sound correspondence) "ไ-" และ "เ-อ"

ay หรือ ay-oo-ay นี่มีปรากฏแพร่หลายมากในระหว่างภาษาในตระกูลภาษาไทย
 ดังเช่นคำว่า ผู้ใหญ่ ใหม่ สะใภ้ ฯลฯ ในหลาย ๆ ถิ่น เช่น ลาวพวนบางกลุ่ม จะออก
 เสียงเป็น ผู้หญื่อ เหมื่อ และ เกื่อ ในทำนองเดียวกัน คำว่า "เรา" ภาษาไทอาหม
 ไท Yay และไทยในประเทศไทย ใช้เสียงพยัญชนะ "ร" (r) แต่ไทพากะใช้ "ฮ"
 (h) เสียงเทียบ ร-ฮ (หรือ ห) นี้ก็มีมากในตระกูลภาษาไทยอีกเช่นกัน เสียงที่ภาษาไทย
 กลางใช้พยัญชนะ "ร" ในหลาย ๆ ถิ่นใช้เสียงพยัญชนะ "ฮ" แทน เช่น เรือ รัก เป็น
 เอือ ฮัก

การที่ภาษาถิ่นต่าง ๆ มีเสียงเทียบกันได้ นั่นคือสิ่งที่เราสามารถชี้ได้ว่า
 ถิ่นหนึ่งออกเสียงอย่างหนึ่ง ถิ่นหนึ่งจะออกเสียงอย่างไรได้นั้น แสดงว่าเสียงเทียบนั้น ๆ
 ต้องเป็นเสียงที่ตกทอดมาจากภาษาโบราณ และเสียงนี้ต่างถิ่นต่างก็เปลี่ยนไป แต่เปลี่ยนไป
 อย่างมีระบบ จึงทำให้เราสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิมได้ การใช้เสียงเทียบ
 เป็นเครื่องชี้ถึงความสัมพันธ์ของภาษาเป็นสิ่งที่นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติใช้กันมานานแล้ว
 และเราสามารถนำมาใช้ชี้ความสัมพันธ์อันเก่าแก่ของเสียงพยัญชนะและสระในคำว่า ใจ
 ได้ เรา และ เจื่อ เกื่อ และ say³ kay⁶ rou⁶ ได้ในที่นี้

สรุปก็คือ ชื่อปี ๑๒ ปี ชันได้แก่ - ใจ เป้า ยี เหม้า สี ไล่ สจ๊ว มค
 ชัน เรา เล็ด ไล้ - นับได้ว่าเป็นชื่อปีเก่าแก่ของคนไทโบราณ ซึ่งคนไทยนับให้ครบ
 ๖๐ ปี และถือว่าครบ ๑ รอบ ส่วนชื่อปี - ขวด ฉลุ ขาร เกาะ มะโรง มะเล็ง
 มะเมีย มะแม วอก ระกา จค กุล - นั้น เป็นชื่อปีที่คนไทยยืมมาจากภาษาอื่นในระบะหลัง

และลักษณะการนับปีของไทยโบราณนี้ ก็มีความคล้ายคลึงกับระบบของจีนอีกเช่นกัน
 ที่รอบหนึ่งมี ๖๐ ปี

การกล่าวว่าภาษาไทยมีลักษณะบางประการคล้ายกับภาษาจีนนี้ อาจชี้ถึงความ
 สัมพันธ์ที่คนไทยและคนจีนมีต่อมาแต่สมัยโบราณก่อนที่คนไทยจะแยกเป็นสาขาต่าง ๆ ได้

หนังสือและบทความที่ใช้อ้างอิง

๑. กฎหมายตราสามดวง เล่ม ๒ ขององค์การคำของคุรุสภา พ.ศ. ๒๕๑๕
 ๒. ตำนานพื้นเมือง เชียงใหม่ คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์
สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๑๔
 ๓. Ahom Buranji (แปล) Rai Sakiipgolap Barua
 ๔. Ahom Lexicons B. Barua and N.N. Deodhai
Phukanm Department of Historical
and Antiquarian Studies in
Assam, Gauhati, 1964
 ๕. "The Twelve Year Names in Saek" William J. Gedney, The XVth
International Conference on
Sino-Tibetan Languages and
Linguistics, Peking, 1982
- หมายเหตุ ๑) ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์สมาน โช๊ะหมอบ ที่ได้กรุณาอธิบายระบบ
การนับปีเก่าของภาคเหนือและภาคอีสานให้
- ๒) ตัวอย่างภาษาไทพากะและไทคำตี้ เป็นของผู้เขียนเองที่ได้จากการ
เดินทางไปเก็บข้อมูลในรัฐฮัสสัม ประเทศอินเดีย
- ๓) ไท หมายถึง ภาษาถิ่นที่อยู่ในตระกูลภาษาไททั่ว ๆ ไป รวมทั้งเป็นชื่อ
ของตระกูลภาษาคำย
- ไทย หมายถึง ภาษาไทยถิ่นเฉพาะในประเทศไทย